

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Природничо-географічний факультет

МАТЕРІАЛИ
III Всеукраїнської конференції молодих
науковців

„СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ПРИРОДНИЧИХ НАУК”

Ніжин, 25–26 квітня 2018 р.

“Наука-сервіс”
Ніжин – 2018

**ПОПЕРЕДНІ ДАНІ ЩОДО ФАУНИ ГІЛЛЯСТОВУСИХ РАЧКІВ (CLADOCERA) В ОЗЕРАХ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ»
(ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ, УКРАЇНА)**

Божонок В.С.¹, Орлова К.С.^{1,2}

¹Херсонський державний університет, ²НПП «Ни́жньодніпровський»,
м. Херсон, Україна, E-mail: orlova.ec@gmail.com

Гіллястовусі рачки (Cladocera) є важливим компонентом прісноводних зоопланктоценозів, які в них часто домінують за біомасою (Шевченко, 2002). Ці тварини харчуються бактеріями, водоростями, детритом, а також самі входять у раціон багатьох видів риб. Деякі види кладоцер використовують в якості індикаторів при визначенні ступеня забрудненості та сапробності водойм.

Вивчення зоопланктону на територіях, які нині входять до Національного природного парку «Ни́жньодніпровський», проводили Ю.М. Марковський (1953), Л.М. Підгайко (1958), В.С. Полищук, Б.Ф. Григорьев (1989), Н.Ф. Шевченко, Л.М. Самойленко (2003). Однак окремих досліджень видового складу кладоцер не проводилося.

Інвентаризація фауни заповідних об'єктів є ключовим завданням, оскільки дозволяє проаналізувати сучасний стан екосистем та дослідити вплив різних факторів. Для вивчення фауни гіллястовусих рачків було проаналізовано 8 проб, зібраних у травні та липні 2017 р. в озерах Кругле, Назарово-Погоріле, Скадовськ-Погоріле та Закитне. Проби збиралися шляхом проціджування 100 л води через сітку Апштейна з капронового газу №68. Матеріал фіксували у 4% розчині формаліну. Обробку проб та розрахунок біомаси проводили за загальноприйнятими методиками (Методические рекомендации по сбору.../ Сост. А.А. Салазкин и др., 1982; Модухай-Болтовский, 1954). В результаті виявлено 13 видів кладоцер, які належать до 4 родин (табл. 1).

Таблиця

Різноманіття та середня біомаса (мг/м³) гіллястовусих рачків в озерах НПП «Ни́жньодніпровський»

Види / водойми	Кругле	Скадовськ- Погоріле	Закитне	Назарово- Погоріле
Родина Bosminidae				
<i>Bosmina longirostris</i> (O.F.Müller, 1785)	11,2	65,3	3,4	-
Родина Chydoridae				
<i>Acroperus harpae</i> (Baird, 1836)	-	-	-	49,6
<i>Alona costata</i> Sars, 1862	-	-	0,4	5,7
<i>Alona rectangula</i> Sars, 1862	-	0,2	-	-
<i>Chydorus sphaericus</i> (O.F.Müller, 1785)	1,8	-	5,6	268,2
<i>Chydorus ovalis</i> Kurz, 1875	-	-	-	60,8
<i>Disparalona (Rhynchotalona) rostrata</i> (Koch, 1841)	-	-	7,6	-
<i>Eurycercus lamellatus</i> (O.F.Müller, 1785)	-	-	-	4,0
<i>Graptoleberis testudinaria</i> (Fischer, 1848)	-	-	-	20,0
<i>Pleuroxus adumcus</i> (Jurine, 1820)	-	-	4,2	18,0
Родина Daphniidae				
<i>Ceriodaphnia affinis</i> Lilljeborg, 1900	-	35,0	-	-
<i>Simocephalus vetulus</i> (O.F.Müller, 1785)	-	-	-	360,0
Родина Sididae				
<i>Diaphanosoma brachyurum</i> (Lievins, 1848)	-	0,9	-	0,9
Сапробність водойми (за Самойленко, 2008)	β- мезосапробна	β-мезосапробна	Полісапробна	Полісапробна

Як видно з таблиці, видовий склад та біомаса гіллястовусих рачків в озерах Парку відрізняється досить сильно, але у всіх водоймах переважають представники родини Chydoridae.

Практично всі виявлені види характеризуються широким географічним поширенням та високою екологічною толерантністю. Варто зауважити, що наявність у пробах значної кількості представників *Bosmina longirostris* та *Chydorus sphaericus* вказує на посилення процесів евтрофікації в озерних екосистемах. Посилення цих процесів може призвести до небезпечних екологічних наслідків, наприклад «цвітіння води», забруднення вод органічними речовинами, замулення, та до масової загибелі гідробіонтів. Через це, постійний моніторинг та контроль за кількісними показниками видів Cladocera є невід'ємною частиною загальних гідробіологічних досліджень та обов'язковим етапом оцінки стану водних екосистем. Аналіз фауни та стану зоопланктоценозу інших водойм Національного природного парку «Нижньодніпровський» є метою наших подальших досліджень.

Зміст

Флора і рослинність

Півень О.М., Надточий Р.А. Весняні ефемероїди в лісових екосистемах Сеймського регіонального ландшафтного парку (Сумська область, Україна)	3
--	---

Експериментальна ботаніка

Дмитрук Я.І. Вплив препаратів агату та фітоспорину на окремі фізіологічні показники сої культурної у фазі цвітіння	4
Кисорець О.С. Застосування методу геоботанічного картографування для дослідження динаміки рослинного покриву (на прикладі віділення Українського степового природного заповідника "Кам'яні могили")	5
Козючок А.Г. Зміни органолептичних показників бульб картоплі окремих сортів полісся у процесі тривалого зберігання	5
Курико В.В. Вплив коренеутворювачів на процеси вкорінення живців декоративних рослин	6

Зоологія

Антипова К.В. Аналіз морфометричних ознак п'ятери короткоусого <i>Gobio brevicirris</i> Fowler, 1976 (Cypriniformes: Cyprinidae), що мешкає в прудах басейна р. Кундрючя	8
Божок В.С., Орлова К.С. Попередні дані щодо фауни гіллястовусих рачків (Cladocera) в озерах Національного природного парку «Нижньодніпровський» (Херсонська область, Україна)	9
Голобородько К.К., Цюй Цзянцзя, Пахомов О.Є. Еколого-біологічна характеристика синявців (Lepidoptera: Lysaenidae) РПП «Придніпровський» (Дніпропетровська область, Україна)	10
Горнов Д.О. Види хребетних чернігівщини із наявними представниками поліплідних рас	10
Іосипчук А.М. Відомості щодо вивчення аранеофауни (Arachnida: Aranei) Національного природного парку «Олешківські піски» (Херсонська область, Україна)	11
Коваль Е.С. Сравнительный анализ морфометрических признаков солнечного окуня <i>Lepomis gibbosus</i> (L., 1758) (Cypriniformes: Cyprinidae) из бассейнов рек Северский Донец и Миус	12
Коржов Є.І., Орлова К.С. Вплив інтенсивності зовнішнього водообміну заплавної водойми НПП «Нижньодніпровський» на формування кількісних показників зоопланктону у весняний період	13
Костенко О.О., Микула О.С. Огляд птерилографічних джерел літератури	14
Мельник О.А., Кукушкін А.С., Микула О.С. Результати моніторингу птахів (Aves) міста Ніжин (Чернігівська область, Україна) протягом лютого-першої половини березня 2018 року	15
Назаров Н.В., Шешурак П.Н., Вобленко А.С., Надточий Р.А. Жужелицы трибы Harpalini (Coleoptera: Carabidae) биостационара "Лесное озеро" и его окрестностей (Черниговская область, Украина)	16
Орлова К.С., Шевченко І.В., Токар Т.П. До питання водної малакофауни (Mollusca) НПП «Нижньодніпровський» (Херсонська область, Україна)	17
Рудік В.А. Розповсюдження і сезонне співвідношення окремих популяцій малярійних комарів (Diptera: Culicidae) в Одеській області (Україна)	18
Свістула І.М. Аналіз видового складу і чисельності мишоподібних гризунів (Rodentia: Muridae) на території агробіостанції Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (Чернігівська область, Україна)	19
Стрелец А.В., Назаров Н.В., Шешурак П.Н. Цветовые формы жуков-коровок рода <i>Adalia</i> (Coleoptera: Coccinellidae) в Черниговской области (Украина)	20

Медико-біологічні дослідження

Бандоля А. Активність параоксонази-1 у пацієнтів з артеріальною гіпертензією	22
Медведь Н.А. Стан здоров'я учнів Ніжинського ліцею Ніжинської міської ради при НДУ імені Миколи Гоголя ...	22

Екологічні проблеми природокористування та охорона навколишнього середовища

Асмаковський С.В. Лісові природоохоронні території Семенівського району в регіональній екомережі Чернігівської області	24
Білик Г.В., Коржов Є.І. Шляхи відтворення аборигенних видів риб Дніпровсько-Бузької гирлової області в природних умовах	25
Голобородько К.К., Козлов М.А., Погребиська В.М., Шарко М.О. Сучасні ризики та охорона глобально рідкісних лускокрилих (Insecta: Lepidoptera) у Національному природному парку «Великий луг» (Запорізька область, Україна)	25
Коваленко І.М. Вплив весняної лісової пожежі на трансформацію рослинного покриву ділянки вільхового лісу (Ічнянський національний природний парк) (Чернігівська область, Україна)	26
Логвинов І.В. Стан атмосферного повітря Сумщини	27